

Hugo Bouter

De profetische zegen van Mozes voor Israël

*'Dit nu is de zegen waarmee Mozes, de man Gods, de Israëlieten gezegend heeft,
vóór zijn dood.'*

Deuteronomium 33:1

1. Verschil met de zegen van Jakob

De zegen van Mozes aan het slot van de Pentateuch toont een bijzonder contrast met de zegen van Jakob (Gen. 49). Het belangrijkste verschil is dat Jakob de *menselijke verantwoordelijkheid* benadrukt, terwijl Mozes de *raadsbesluiten van God* accentueert. Genesis 49 is eigenlijk één lange geschiedenis van schuld en straf, van falen en herstel. Deuteronomium 33 is een momentopname van het volk, wanneer het overeenkomstig Gods raadsbesluiten van genade in het bezit is gesteld van alle zegeningen van het Beloofde Land. Gods Geest gaat hier voorbij aan al de negatieve dingen die Jakob in Genesis 49 vermeldt van zijn zonen, de stamvaders van de natie.

Er is uiteraard ook verschil in de wijze waarop zij worden aangesproken. Jakob beschouwt zijn zonen als hoofden en vertegenwoordigers van de twaalf stammen (Gen. 49:28), terwijl Mozes over de stammen zélf spreekt.

2. Verschijning van de God van Israël

Wij zien hier in de eerste plaats Wie de Bron van alle ware zegen is: het is de Heere die aan Zijn volk is verschenen en als de Zon der gerechtigheid over hen is opgegaan. Reeds bij de Sinaï had Hij Zich aan hen geopenbaard in Zijn heerlijkheid, omringd door talloze hemelse legers. Hij heeft Zijn volk lief – al Zijn *heiligen* – en zij legeren zich aan Zijn voeten en vangen iets op van Zijn woorden.

Mozes heeft hun de wet geboden, dat is het erfdeel dat hij hun heeft nagelaten. Mozes sprak met gezag tegen de Israëlieten en hij werd koning in Jesjurun, d.i. 'de oprechte', een bijzondere naam voor de gemeente van *Jakob*, d.i. *hienenlichter* (Deut. 33:1-5). Wij worden in deze zegen als het ware herinnerd aan de priesterlijke zegen (Num. 6:22-27). Het hoofdstuk eindigt dan ook met een lofzang jegens God, die Jesjurun, het oprechte volk draagt, verzorgt en verlost (Deut. 33:26-29).

3. Volgorde van de twaalf stammen

De volgorde van de stammen is in Deuteronomium 33 anders dan in Genesis 49. Op *Ruben* (die ondanks zijn zonde in leven mag blijven) volgt onmiddellijk *Juda*, die Rubens vorstelijke positie ontving (Deut. 33:6-7; vgl. 1 Kron. 5:1-2). *Simeon* ontbreekt helemaal, wat waarschijnlijk als oorzaak heeft dat die stam grotendeels is opgegaan in *Juda*. Het twaalfstal wordt toch volledig gemaakt doordat *Efraïm* en *Manasse* afzonderlijk worden genoemd bij de zegen van *Jozef*. Jozef kreeg het dubbele deel dat de eerstgeborene toekwam.

Ik geef nu eerst een vergelijkend overzicht:

	Genesis 49	Deuteronomium 33
1.	Ruben	Ruben
2.	Simeon	Juda
3.	Levi	Levi
4.	Juda	Benjamin
5.	Zebulon	Jozef (Efraïm + Manasse)
6.	Issaschar	Zebulon

7.	Dan	Issaschar
8.	Gad	Gad
9.	Aser	Dan
10.	Naftali	Naftali
11.	Jozef	Aser
12.	Benjamin	

Op *Juda*, waaruit de Messias zou voortkomen, volgt in Deuteronomium 33 dus direct *Levi*, die een rijke zegen wegdraagt vanwege zijn gehoorzaamheid aan Jahweh na Israëls zonde met het gouden kalf (vgl. Ex. 32:25-29). Samen met *Jozef* neemt *Levi* in de zegen van Mozes de meest prominente plaats in (Deut. 33:8-11); in Genesis 49 zijn dat echter *Juda* en *Jozef*! Wij zien het volk in Deuteronomium 33 in het bezit van het land, nabij God gebracht en levend overeenkomstig Zijn geboden. Daartoe was de dienst van de priesters en de Levieten vereist. God schonk *Levi*, de priesterstam, de Urim en de Tummim (dat betekent: ‘lichten’ en ‘volmaaktheden’), en stelde de Levieten op de proef bij Massa en Meriba (vgl. Deut. 33:8). Zij onderwezen de wet aan het volk en verzorgden de offerdienst in het heiligdom.

Hierna volgen de beide zonen van Rachel (Deut. 33:12-17). Eerst *Benjamin*, en dan *Jozef*, die gezegend wordt in zijn beide zonen *Efraïm* en *Manasse*. De volgorde wordt bepaald door factoren van geestelijke aard. Zoals *Levi* de dienst van het heiligdom bezat, bezat *Benjamin* de plaats van het heiligdom. Jeruzalem behoorde namelijk tot zijn gebied; daarom wordt hier gezegd dat hij veilig bij de Heere woonde en omgekeerd dat de Heere ook bij hem woonde. Dit leidt tot de volle zegen die *Jozef* ten deel viel, die net zoals in Genesis 49 wordt betiteld als de ‘gewijde’ of de ‘afgezonderde’ (de nazireeër) onder zijn broers. De rijkste zegeningen van het Beloofde Land werden gelegd op het hoofd van *Jozef*.

Hierop volgen dan nog de beide laatste zonen van Lea (*Zebulon* en *Issaschar*), en de vier zonen van de slavinnen (*Gad*, *Dan*, *Naftali* en *Aser*). Hun zegeningen houden stuk voor stuk verband met het bezit van het erfdeel in het Beloofde Land en Israëls heerschappij in de eindtijd (Deut. 33:18-25).

4. Verwijzingen naar het komende Vrederijk

Mozes heeft deze zegeningen uitgesproken aan de vooravond van de intocht in Kanaän, die plaatsvond onder Jozua. Maar afgezien van de historische vervulling van een aantal van deze zegenspreuken, is er toch net zoals in Genesis 49 een duidelijke profetische en geestelijke meerwaarde. Ook Deuteronomium 33 bevat enkele verwijzingen naar het Vrederijk. Israël zal dan niet slechts tijdelijk, maar *voorgoed* in het bezit van het land zijn.

Merkwaardig is allereerst dat sprake is van de terugkeer van *Juda* (uit de diaspora). *Levi* overwint zijn tegenstanders – die zullen er genoeg zijn in de eindtijd. En *Benjamin* woont dan veilig in het land. *Jozef* heerst zelfs over de volken en zijn heerschappij strekt zich uit tot de einden van de aarde (vs. 17). *Zebulon* en *Issaschar* roepen de volken naar de berg, d.i. de berg van de Heere oftewel de tempelberg, die in het laatste dagen zal vaststaan als de hoogste van de bergen (Jes. 2:2-5). *Gad* en *Dan* tonen leeuwenmoed en vernietigen hun vijanden volkomen. *Naftali* is verzadigd van het welbehagen en vervuld van de zegen van de Heere in het noorden van het land, en *Aser* zal in het bezit zijn van grote rijkdom aan olijfolie, koper en ijzer.

Een laatste zinspeling op het Vrederijk ligt opgesloten in het slotvers van de zegen van Mozes, dat spreekt over de hulde die Israëls vijanden het volk noodgedwongen zullen brengen: 'Daarom zullen uw vijanden zich geveinsd aan u onderwerpen, en u zult hun hoogten betreden' (Deut. 33:29). Deze uitdrukking komt ook voor in de Psalmen en ziet op de onderwerping met *macht* van de volken tijdens de Christusregering (Ps. 18:45; 66:3; 81:16).

5. Voorrechten voor ons als gelovigen in deze tijd

Over de praktische en geestelijke betekenis van deze zegeningen voor onszelf kan geen enkele twijfel bestaan. Ook voor ons geldt dat het de zegen van de Heere is, die ons rijk maakt (Spr. 10:22). Onze rijkdom als christenen is in de eerste plaats van geestelijke aard, doordat wij gezegend zijn met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus (Ef. 1:3).

Zoals Israël het Beloofde Land als erfdeel had – dat is speciaal het onderwerp van de zegen van Mozes –, zo is aan de gemeente van God een uitgestrekt terrein van geestelijke en eeuwige zegen toebedeeld (een hemels Kanaän), dat in het geloof in bezit moet worden genomen. In Genesis 49 gaat het (in type) om de stadia van geestelijke groei die wij doormaken, en de geschiedenis van falen en herstel van

Gods volk. Maar in Deuteronomium 33 is het onderwerp het ongestoorde bezit van de zegen van God in het Beloofde Land dat Hij ons heeft toegezegd. Deze zegeningen zijn persoonlijk ons deel, maar het gaat hier meer om de *gemeenschappelijke* kant ervan. Ze worden genoten in het 'stamverband' waarin God ons heeft geplaatst en waarin wij met elkaar samenleven: de *familie* waarin wij geboren zijn, d.w.z. de familie van de kinderen van God. Vergelijk hiermee de geschriften van Johannes en ook Psalm 133, waar sprake is van de zegen die God daar gebiedt waar *broeders* eendrachtig samenwonen.

Ik wijs er nog op dat *Mozes* eindigt met een lofprijzing jegens God, de Bron van alle zegen – terwijl *Jakob* halverwege zijn profetie in Genesis 49 een kort maar indringend gebed uitspreekt om de openbaring van het heil van de Heere.

